

Eskilstuna
kommun

Stadsbyggnadsnämnden
Stadsbyggnadsförvaltningen
Planavdelningen

2010-04-12

Ärendenummer 1 (9)

SBN2009:362

Förslag till bildande av naturreservatet Skäret, Eskilstuna kommun

Eskilstuna kommuns beslut

Med stöd av 7 kapitlet 4 § miljöbalken (1998:808) beslutar Eskilstuna kommun att förklara det område som avgränsats på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat. Naturreservatets namn skall vara *Skäret*. Naturreservatets gränser utmärks i fält.

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Eskilstuna kommun med stöd av 7 kapitlet 5, 6 och 30 §§ miljöbalken att nedan angivna föreskrifter skall gälla för naturreservatet, se reservatsföreskrifter.

Eskilstuna kommun fastställer samtidigt skötselplan för området, med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken, de mål och riktlinjer för områdets långsiktiga vård som framgår av den till beslutet hörande skötselplanen för naturreservatet (bilaga2).

Uppgifter om naturreservatet

Objektnamn	Skäret
Reg-DOS id	XXXXXX
Objektnr	XX-XX-XXX
Kommun	Eskilstuna
Lägesbeskrivning	Cirka 5 km nordväst om Torshälla, vid Mälarbaden-Väsbyholm
Topografisk karta	10GNO
Fastighetskarta	10G8g, 10G8h
Areal	78,2 hektar, varav 26,7 hektar landareal
Fastigheter	Torshälla-Väsby 1:203
Markägare	Eskilstuna kommun
Förvaltare	Eskilstuna kommun

Syfte

Det övergripande syftet med naturreservatet Skäret är att långsiktigt säkerställa, samt bevara och utveckla ett mosaikartat landskapsavsnitt. Vidare ingår i syftet att

- bevara och utveckla variationen av naturtyperna alsumpskog, öppna betesmarker, vass och ädellövträdslundar
- bevara och utveckla natur- och kulturmiljövärden knutna till historiskt och nuvarande nyttjande av området
- strukturer som välhävdade betesmarker, öppna diken, död ved och skyddsvärda träd skall förekomma i för livsmiljöerna gynnsam omfattning
- typiska växt- och djursamhällen inom området samt arter som till exempel rödkämpe, mindre hackspett och brunskaftad blekspik skall ha gynnsamt tillstånd
- utveckla dess värden för det rörliga friluftslivet.

Föreskrifter för naturreservatet

A. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller annan anläggning
2. anlägga väg
3. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden (exempelvis gräva, spränga, schakta, dämna, borra, dika, utfylla, tippa)
4. avverka eller utföra annan skogsbruksåtgärd
5. använda eller sprida kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, kalka eller gödsla.

Vidare är det förbjudet att utan tillstånd från ansvarig kommunal nämnd

6. anlägga mark- eller luftledning
7. anlägga upplag annat än tillfälligt för jordbruket
8. uppföra stängsel eller andra hägnader annat än för betesdrift.

B. Föreskrifter enligt 7 kapitlet 6 § miljöbalken om förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter förpliktigas tåla

1. utmärkning av reservatets gränser
2. uppförande och underhåll av anordningar för allmänhetens friluftsliv, till exempel anläggande av vandringsleder, uppsättning av informationstavlor, utplacering av soptunnor samt anläggande av eldstäder
3. naturvårdande avverkning, röjning, betesdrift eller liknande åtgärder enligt skötselplan
4. genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kapitlet 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Inom naturreservatet är det förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar
2. skada, plocka eller samla in växter eller växtdelar (bär, matsvamp och blom-plockning för eget behov är tillåtet)
3. skada mark, stenar eller berghällar genom till exempel eldning, grävning, målning, inhuggning av inskription eller liknande
4. sätta upp tavla, plakat, affisch eller skylt
5. tälta
6. cykla eller framföra motordrivet fordon.

SBN2009:362

Vidare är det förbjudet att utan tillstånd från ansvarig kommunal nämnd

7. använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål eller motsvarande
8. fånga och samla in ryggradslösa djur. Enstaka exemplar får dock samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fållor inte används.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C skall inte utgöra hinder för

- åtgärder som behövs för att nå syftet med naturreservatet och den uppföljning som anges i den till detta beslut hörande skötselplan
- drift och underhåll av ledningar, under förutsättning att samråd sker med reservatsförvaltaren innan åtgärd utförs
- att rensa befintliga diken, under förutsättning att samråd sker med reservatsförvaltaren innan åtgärd utförs.

Dispens från föreskrifterna med mera

Eskilstuna kommun får enligt 7 kapitlet 7 § miljöbalken, om det finns särskilda skäl, lämna dispens från meddelade reservatsföreskrifter.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen utkom från trycket i länets författningssamling.

Sammanfattande beskrivning av området

Naturreservatet Skäret ligger vid Väsbyviken, som är en vik av Mälaren. MälARBADENS golfbana ansluter till naturreservatet i norr och i väster ligger Väsbyholm. MälARBADEN är ett område som skapades kring förra sekelskiftet som ett exklusivt sommarparadis för Eskilstunasociteten. Idag är bebyggelsen blandad med åretruntboende. MälARBADEN-Väsbyholm ligger cirka fem kilometer nordväst om Torshälla. Området utgör ett rekreationsområde med natur- och kulturmiljöupplevelser för besökaren. Naturreservatet omfattar ädellövdingar, betesmark och före detta åkrar med artrika inslag av både djur och växter.

Skäret omfattar cirka 80,8 hektar, varav cirka 26,7 hektar utgörs av landareal. Naturreservatet är flackt med mindre moränhöjder på upp till cirka 5 meter över havet.

Skäl för beslut

Naturreservatet ingår i riksintresset Mälarens öar och strandområden enligt 4 kapitlet 2 § miljöbalken.

Naturreservatet ingår i ett område som är av regionalt intresse för kulturmiljövården, område E24 MälARBADEN.

Naturreservatet är av regionalt intresse för naturvården, objekt 84-3. Det är även av kommunalt intresse för naturvården och friluftslivet.

SBN2009:362

I naturreservatet finns två nyckelbiotoper och ett naturvärdesobjekt inventerade av Skogsstyrelsen. Med nyckelbiotop avses en livsmiljö som är av avgörande betydelse, har en nyckelroll, för den hotade och sällsynta delen av skogens fauna och flora. Ett naturvärdesobjekt avser ett skogsområde med påtagliga naturvärden, utan att objektet når upp till kvaliteten nyckelbiotop. Ofta kan de beskrivas som framtida nyckelbiotoper, det vill säga biotoper som befinner sig i ett vänteläge för att inom cirka tio år efter det att inventeringen slutfördes utvecklas till nyckelbiotoper.

Miljö kvalitetsmål

Naturreservatet Skäret bidrar till att uppfylla det av riksdagen beslutade miljö kvalitetsmålen "Levande skogar" och "Rikt odlingslandskap".

Hushållning med mark och vattenområden

Eskilstuna kommun finner i enlighet med 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark och vattenområden med mera att beslut om att avsätta området som naturreservat är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den gällande kommunala översiktsplanen.

Ärendets handläggning

Områdets värden för biologisk mångfald och friluftsliv har varit uppmärksammat under en längre tid. Det finns exempelvis nämnt i Länsstyrelsen i Södermanlands naturvårdsprogram från år 1991. År 1997 inventerade Skogsstyrelsen nyckelbiotoper i området och 2002 inventerades naturvärdesobjektet.

Avsikten att bilda naturreservat av Skäret anges i Eskilstuna kommuns översiktsplan från år 2005, samt i naturvårdsplanen från år 2006. År 2006 sökte och beviljades Eskilstuna kommun statliga medel (LONA) för arbetet med att bilda naturreservat.

Förslag till beslut och skötselplan gick ut på remiss hösten 2009.

Samråd

Samråd har enligt 25 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken ägt rum med Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Remiss

Förslag till beslut sändes ut på remiss under tiden 12 oktober, 2009 till och med 27 november, 2009 till sakägare, myndigheter och organisationer. Förslaget fanns även på kommunens hemsida för synpunkter från allmänheten.

Remissyttranden

Yttranden över förslaget har inkommit från 17 olika insatser. Flera av remissinstanserna ser gärna att en fågelobservationsplats uppförs i reservatet. I skötselplanen har det under mål och åtgärder för friluftsliv lagts in text om att en utredning gällande en sådan skall tas fram. Anledningen till att en utredning skall göras först är för att studera om ett uppförande av en sådan bland annat är förenlig med syftet med strandskyddet.

SBN2009:362

Torshälla hembygdsförening - S:t Olofs Gille, Skogsstyrelsen, Södermanlands Orienteringsförbund, Vägverket samt Kultur och fritidsförvaltningen, Eskilstuna kommun, har inte haft något att erinra mot förslaget. Nedan följer en sammanfattning av de remissinstanser som haft synpunkter och kommunens avvägning.

Kommunstyrelsen i Eskilstuna kommun

Kommunstyrelsen önskar att syftet ges en förenklad lydelse samt att en ekonomisk genomlysning tas fram.

Avvägning

En ekonomisk genomlysning tas fram i enlighet med synpunkt från *Kommunstyrelsen i Eskilstuna kommun*. Syftet ges delvis en förenklad lydelse.

Länsstyrelsen i Södermanlands län

Länsstyrelsen är positiv till att Eskilstuna kommun bildar nya naturreservat. De har skrivit en punktlista med 16 punkter varav tio är av mer redaktionell karaktär och tas inte upp här. Länsstyrelsen menar att det är viktigt att betet i ädellövdungarna är extensivt så att inte naturvärden kopplade till den interna dynamiken går förlorade. Istället för ett mål om att den döda veden skall uppgå till minst 20 % anser Länsstyrelsen att skogens interna dynamik innebär att beståndet ställer sina egna mål när det gäller död ved. Målet varierar därmed i tid och rum. Även målet med häckande mindre hackspett menar man inte går att påverka. Texten kring strandäng bör ange om det handlar om att skapa blå bård eller inte. Länsstyrelsen lyfter frågan om inte en fågelobservationsplats kan uppföras i naturreservatet, även om inte någon form av handikappanpassning vore lämpligt då området är flackt.

Avvägning

Betet i ädellövdungarna kommer att ske inom samma fällor som det öppna betet. Dungarna är så pass små arealmässigt att det inte är möjligt att särstängsla dem. Betestrycket hålls nere genom att betesdjuren föredrar det lättillgängliga och begärliga betet på de före detta åkermarkerna. Kvantitativt mål för andelen död ved har tagits bort. Ändring av målet för häckande mindre hackspett har gjorts så att det istället anger att förutsättningar skall finnas. Inom strandängarna handlar det inte om att skapa blå bård. Mål anges för området och där är inte målet skapa blå bård med. Text om att handikappanpassning av stig kan ske har lagts till.

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

SGU har kommit in med kompletteringar vad gäller uppgifter om naturreservatets geologi.

Avvägning

Text i skötselplan gällande områdets geologi har kompletterats med uppgifter från *Sveriges geologiska undersökning (SGU)*.

SBN2009:362

Lantmäteriet i Nyköping

Lantmäteriet betonar vikten av en fastighetsutredning skall göras.

Avvägning

En fastighetsförteckning togs fram av Lantmäteriet i Eskilstuna innan utskick av remiss, bifogades dock inte vid remiss.

Mälalbadens samfällighetsförening

Föreningen ser positivt på att området bevaras för det rörliga friluftslivet och underhålls enligt skötselplan. De betonar att trafik till och från naturreservatet kommer att ske på föreningens vägnät. De önskar ytterligare information om hur mycket trafiken beräknas öka och hur det påverkar underhållskostnaden. De förutsätter att huvudmannen ansvarar för anläggande av parkering samt drift för densamma. Föreningen önskar påpeka att det inte är möjligt att ta sig med buss till Mälalbaden under lördagar och söndagar.

Avvägning

Huvudmannen, det vill säga förvaltaren av naturreservatet, kommer att ansvara för anläggande och drift av parkeringen. Eskilstuna kommun antar att kommunens andelar i gemenskapsanläggningen, vägen, kan komma att öka i viss mån i och med att området bildas till naturreservat. Frågan tas upp i föreningen.

Torshälla stads nämnd

Nämnden välkomnar ett beslut om bildande av naturreservatet Skäret enligt förslag som presenteras i remissen samt önskar ett förtydligande av vilket ansvar som tillfaller nämnden.

Avvägning

Ett förtydligande gällande ekonomi kommer att tas fram innan beslut.

Mälalbadens golfklubb

Klubben önskar tillgång till områdets östra del (skötselområde 3C och 3D) för att kunna utvidga verksamheten, till en 12 hålsbana. 2006 skrevs en förfrågan till Eskilstuna kommun och efter det har muntliga diskussioner förts enligt klubben.

Avvägning

Att bilda naturreservat av området är enligt kommunen väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna. Det överensstämmer även med den gällande kommunala översiktsplanen. De områden som golfklubben önskar göra anspråk på behövs för att få tillräcklig areal med strandäng. Fågellivet är beroende av att betesdjuren håller markerna öppna, dock skulle det missgynnas av den störning som en omvandling till golfbana skulle innebära. I skötselplanen kanaliseras friluftslivet till ett fåtal punkter och större delen av strandängarna lämnas i fred.

Eskilstuna naturskyddsförening (ENF), Naturskyddsföreningen i Södermanlands län och Ornitologiska klubben i Eskilstuna

Föreningarna har skrivit ett gemensamt yttrande över remissförslaget. De ser positivt på att området blir naturreservat. De anser att det under föreskrifter A borde vara förbjudet med

SBN2009:362

vattenburen trafik nordost om ön Gran. Synpunkter på skötselplanen delar de in kapitelvis enligt skötselplanen.

Under kapitel 2.1 Ädellövdingar önskar de att några ekar tas bort för att gynna de riktigt gamla ekarna. Ask skall lämnas med hänvisning till askskottsjukan. För kapitel 2.2 och 2.4, sumpskog och strandäng, funderar de kring vad som omfattas och hävdar betydelsen av bevarande av alsumpskog. För skötselområde vass och vatten anser de att det är nödvändigt med provtagning av lakvattnet från Mälardalens golfbana för att utröna vattnets kvalitet då golfbanan är byggd på gammal industritipp. Under friluftsliv önskar de en ”observationsplattform” i strandkanten på södra sidan så att man kan få utsikt över vassen. De önskar en ny stätta vid ingången. Vad gäller uppföljning anser de att vart tolfte år är otillräckligt utan att det borde vara vart femte år istället.

Avvägning

Vattenburen trafik nordost om ön Gran har inte begränsats genom föreskrift i beslutet då föreskrifterna inte får vara mera ingripande än som behövs för att syftet med skyddet skall kunna nås (7 kapitlet 25 § miljöbalken).

Text om att yngre ek kan tas bort för att gynna de riktigt gamla har lagts till under kapitel 2.1 Ädellövdingar. Provtagning av lakvatten har gjorts av Eskilstuna kommun, bland annat under 1990-talet. Diskussioner om att göra uppföljningar på de provtagningar som är gjorda förs. Alsumpskogen kommer att bevaras, ingår i skötselområde 2A och 2B. Ask lämnas. Ny stätta vid ingången kommer att ordnas. Uppföljning ändras från vart tolfte år till vart sjätte år.

Föreningen Sörmlandsentomologerna

Föreningen välkomnar bildande av Skärets naturreservat. De ställer sig bakom föreskrifterna utom punkten C2 om förbud att insamla eller fånga ryggradslösa djur. De menar att omöjliggöra spontana inventeringar av insekter och andra ryggradslösa djur minskar möjligheterna till att öka kunskapen om dessa djur i naturreservatet.

Avvägning

Föreskrift om att det är förbjudet att fånga och samla in ryggradslösa djur ändras till att det skall omfattas av tillstånd istället för dispens. Texten ändras även så att enstaka exemplar får samlas in under förutsättning att det inte bryter mot fridlysningsbestämmelserna och att fällor inte används.

Lars-Erik Eklund, Torshälla

Lars-Erik Eklund har inkommit med en synpunkt via hemsidan och önskar två fågeltorn, ett i väster mot öarna 4:1>2 och ett på invallningen utanför ängen.

Se ovan.

Intresseprövning

Enligt 7 kapitlet 25 § i miljöbalken skall en intresseprövning göras. Eskilstuna kommun anser att föreskrifternas utformning i detta beslut innebär en rimlig balans mellan de värden som skall skyddas och intrånget i enskilds rätt att använda mark och vatten.

SBN2009:362

Upplysningar

Eskilstuna kommun erinrar om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftet med reservatet är bland annat:

Regler om fridlysning av växter och djur i kapitel 8 miljöbalken (1998:808) och artskydds-förordningen (1998:179).

Enligt 1 kapitlet 1 § lagen om kulturminnen med mera (KML 1988:950) skall enskilda såväl som myndigheter visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Den som planerar eller utför ett arbete skall se till att skador på kulturmiljön såvitt möjligt undviks eller begränsas. Hänsyn skall även lämnas enligt 30 § skogsvårdslagen (1979:429).

Hur man överklagar

Kommunens beslut om utökning och revidering av naturreservatet får överklagas hos Länsstyrelsen (19 kapitlet 1 § miljöbalken). Överklagandet skall dock skickas eller lämnas till:

Eskilstuna kommun
Stadsbyggnadsförvaltningen/Planavdelningen
631 86 ESKILSTUNA.

Skrivelsen skall ha inkommit inom tre veckor från den dag klaganden fick del av beslutet, annars kan inte överklagandet inte prövas. Sakägare anses ha fått del av beslutet den dag kungörelse om beslutet var infört i ortstidning.

I skrivelse skall anges vilket beslut (ange diarienummer 2009:362) som överklagas och den ändring som begärs. Skrivelsen skall undertecknas och uppge även namn, adress och telefonnummer.

Önskas ytterligare upplysningar kontakta Eskilstuna kommun på telefon 016-710 10 00 (växel).